

Het Zondagochtend Concert

7 januari 2024 - Grote Zaal - 11.00 uur

Het Zondagochtend Concert 30 jaar!

De Cellisten van het Concertgebouworkest:

Gregor Horsch, Tatjana Vassiljeva-Monnier, Johan van Iersel, Benedikt Enzler, Boris Nedialkov, Nuala McKenna, Clément Peigné, Honorine Schaeffer, Christian Hacker, Jérôme Fruchart, Maartje-Maria den Herder, Joris van den Berg

ONTDEK MEER

Op concertgebouw.nl/ontdek gaat een wereld voor u open. U vindt er video's, interviews, verhalen, podcasts, concertregistraties en nog veel meer.

Verwacht in Het Zondagochtend Concert

14 jan - Kleine Zaal

Italiaanse barok door Rick Stotijn, Bram van Sambeek en vrienden

28 jan - Grote Zaal

Sibelius' Symfonie nr. 5 en Josefowicz speelt Stravinsky

11 feb - Grote Zaal

Haydns *Symfonie nr. 39* en Till Fellner speelt Beethovens

Pianoconcert nr. 3

3 mrt - Grote Zaal

Bachs Königin - Holland Baroque

Zien we u binnenkort weer terug op zondagochtend?

De volledige concertagenda vindt u op concertgebouw.nl/zondag.

Deel uw zondagochtendgevoel op X (Twitter) [#hetzondagochtendgevoel](https://twitter.com/hetzondagochtendgevoel).

De Cellisten van het Concertgebouworkest

Klaus Mäkelä, cello

Anneleen Schuitemaker, harp

Felix Mendelssohn 1809-1847 Allegro uit 'Strijkerssymfonie nr. 1 in C' (arr. Christian Hacker)

Richard Wagner 1813-1883 Vorspiel uit 'Tristan und Isolde' (arr. Adrian Williams)

Serge Rachmaninoff 1873-1943 Prelude nr. 5, op. 23 (arr. Christian Hacker)

Gustav Mahler 1860-1911 Adagietto uit 'Symfonie nr. 5' (arr. Mladen Miloradovic)

Richard Strauss 1864-1949 Baron Ochs' Waltz uit 'Suite uit Der Rosenkavalier', op. 59 (arr. Marijn van Prooijen)

Pjotr Tsjaikovski 1840-1893 Kuda, kuda vi udalilis uit 'Jevgeni Onegin', op. 24 (arr. Marijn van Prooijen)

Gioacchino Rossini 1792-1868 Ouverture uit 'Willem Tell' (arr. Marijn van Prooijen)

De arrangementen voor dit concert zijn mogelijk gemaakt met steun van het Christiaan Vlek Fonds.

Het Zondagochtend Concert wordt elke week door AVROTROS rechtstreeks uitgezonden op NPO Klassiek.

Zouden er klassiekemuziek liefhebbers zijn die niet van de cello houden? Wie is ongevoelig voor de heerlijke sonoriteit van het instrument dat vanwege zijn zangerige kwaliteiten vaak wordt vergeleken met de menselijke stem? Of voor de prachtige donkerte en dat enorme scala aan emoties dat uit die grote bruine klankkast komt? En wat te denken van de enorme toonumfang en de 'sensuele' vorm? Steeds weer blijkt dat het instrument bij veel luisteraars een gevoelige snaar weet te raken. Vanmorgen krijgen we niet één cello te horen, maar een hele cellogroep: die van het Concertgebouworkest. Als 'klap op de vuurpijl' schuift Klaus Mäkelä aan bij het illustere ensemble. De toekomstige chef van het orkest verruilt dit keer zijn baton voor zijn strijkstok. De cellisten laten horen dat tal van romantische muziekstukken zich prachtig laten arrangeren voor hun instrumenten.

Jeugdwerk

Het programma begint in de vroegromantiek met een deel uit Felix Mendelssohns *Eerste strijkerssymfonie*. Het is een van de twaalf korte werken die hij tussen 1821 en 1823 componeerde. Felix' klassieke voorgangers spreken een aardig woordje meer in deze jeugdwerken, die hun vuurdoop kregen in

huize Mendelssohn. Waarschijnlijk speelde broer Paul destijds de cellopartij.

Romantiek

Met Richard Wagners vermaarde *Vorspiel uit 'Tristan und Isolde'* worden we meteen ondergedompeld in het hart van de romantische periode. De dramatische en extatische klanken vormen de inleiding op een urenlang muziektheater over de onmogelijke liefde tussen de twee hoofdpersonen Tristan en Isolde. Hun onvervulde verlangen wist Wagner op een destijds revolutionaire en bedwelmende manier te verklanken in af- en aanzwellende wonderbaarlijke akkoorden, chromatische lijnen, onverwachte fraseringen en 'oneindige' melodieën. Bijna veertig jaar later, in 1901, schreef Gustav Mahler in Wenen zijn *Vijfde symfonie*. Bij het grote publiek werd het Adagietto het populairste deel van dit werk, zeker nadat Luciano Visconti het gebruikte in zijn film *Death in Venice*. Deze onvergetelijke strijkersmuziek zou bedoeld zijn als een liefdesverklaring van Gustav aan Alma, met wie hij in 1902 in het huwelijk trad.

Weense wals

In het eerste zondagochtendconcert van het nieuwe jaar is ook een plaats ingeruimd voor een wals. Dit keer niet

van Johann Strauss maar van Richard (geen familie). Nadat deze Strauss aan het einde van de negentiende eeuw zijn carrière begon met revolutionaire symfonische gedichten, profileerde hij zich in de eerste helft van vorige eeuw vooral als operacomponist. *Der Rosenkavalier* is een lichtvoetige muzikale klucht, die zich in Wenen afspeelt, en zit vol met walsen.

Rusland

Van de Duitstalige landen gaan we oostwaarts naar Rusland. Daar treffen we onder anderen Serge Rachmaninoff, een van de laatste romantici. Zijn marsachtige *Prelude in g* is een van de meest gespeelde werken uit zijn opus 23, een bundel met tien pianopreludes uit het begin van de vorige eeuw. Een van Rachmaninoffs muzikale idolen was zijn landgenoot Pjotr Tsjaikovski, die in zijn hoogromantische oeuvre westerse en Russische elementen samenbracht. Diens opera *Jevgeni Onegin* (1879) is gebaseerd op een tekst van Aleksandr Poesjkin. Zoals in veel romantische opera's draait het ook in dit werk uiteindelijk allemaal om de liefde. Klaus Mäkelä zingt op zijn cello de aria van de dichter Lensky. Vlak voor die gaat duelleren met Onegin kijkt hij weemoedig terug op zijn jeugd.

Zwitserse bergen

Ruim een halve eeuw voor Tsjaikovski zwaaide de Italiaan Gioacchino Rossini de scepter in operaland. Hij schreef zo'n veertig opera's waarmee hij de ene triomf na de andere vierde. Zijn laatste opera uit 1829 was *Willem Tell*. Daarna hing hij zijn lier aan de wilgen; hij zette de rest van zijn leven nog maar sporadisch wat 'zonden van zijn oude dag' op papier. De opera werd een van Rossini's grootste meesterwerken. Hoofdpersoon is uiteraard de beroemde Zwitserse vrijheidsstrijder, die als boogschutter een appel op het hoofd van zijn zoontje diende te raken. De ouverture begint met een langzame inleiding, die in de originele orkestversie ook al prachtig wordt ingekleurd door de cello's. Dan breekt de storm los in een wild Allegro; niet alleen de natuur lijkt hier tekeer te gaan, maar we horen ook de onrust van de onderdrukte Zwitsers. In een nieuw en pastoraal Andante keren we terug naar de stilte van de bergen, waar een alpenhoornmelodie en vogels tot klinken komen. De vrijheidsstrijd wordt uitgevochten in het slotgedeelte, met een stralende en triomfale mars. Het kan allemaal op cello!

Dirk Luijmes